

ALI SE JE NEVIODUNUM RAZLIKOVAL OD OSTALIH RIMSKIH MEST?

Zgodovina

Raziskovalna naloga

Luka Kukec

7. razred

Mentorica:

Urška Svetina, mag. prof. angl. in zgo.

Šolsko leto 2023/2024

Osnovna šola Riharda Jakopiča

Raziskovalna naloga

Zgodovina

ALI SE JE NEVIODUNUM RAZLIKOVAL OD OSTALIH RIMSKIH MEST?



7. razred

Šolsko leto: 2023/2024

Vsebina

Kazalo slik	3
1. Povzetek.....	5
2. Uvod	6
3. Teoretični del	7
3.1. Prihod Rimljjanov v naše kraje in začetek njihove dobe	7
3.2. Rimska mesta pri nas	9
3.2.1. Splošne značilnosti	9
3.2.2. Emona.....	10
3.2.4. Celeia	13
3.2.5. Neiodunum	14
4.Raziskovalni del	16
4.1. Raziskovalna vprašanja in hipoteze	16
4.2.Metode dela	16
4.2. Enakosti med Neiodunumom in ostalimi mesti.....	18
4.3. Podobnosti med Neiodunumom in ostalimi mesti.....	18
4.4. Razlike med Neiodunumom in ostalimi mesti	19
5. Razprava	20
5.1. Odgovori na raziskovalna vprašanja	20
5.2. Potrjevanje hipoteze.....	21
6. Zaključek	22
7. Viri in literatura.....	23
7.1 Literatura	23
7.2 Viri slik	23

Kazalo slik

Slika 1: Neiodunum danes	4
Slika 2: Zemljevid Slovenije v rimski dobi	7
Slika 4: Zemljevid Emone	10
Slika 3: Maketa Emone	10
Slika 5: Zemljevid Poetovia	11
Slika 6: Ostanki Celeie.....	13
Slika 7: Ostanki Neiodunuma.....	14
Slika 8: Konjiček iz Neiodunuma, hrani Posavski muzej Brežice	15
Slika 9: Steber iz Neiodunuma.....	18

Zahvala

Prvo in najbolj se moram zahvaliti mentorici Urški Svetini za vso pomoč in sodelovanje pri nastanku naloge. Zahvaliti se moram tudi Katarini Pikovnik za slovnično lektoriranje ter vodji raziskovalne dejavnosti Katarini Kunaver.



Slika 1: Neiodunum danes

1. Povzetek

Raziskovalna naloga raziskuje Neiodunum, eno izmed štirih rimskih mest v Sloveniji in verjetno najmanj znano. Naloga se osredotoča predvsem na enakosti, podobnosti in razlike med Neiodunumom in ostalimi rimskimi mesti pri nas.

Najprej spoznamo Emono, Celeio in Poetovio, na koncu pa še Neiodunum. Municipij Neiodunum je bil ustanovljen v drugi polovici prvega stoletja n. št. v provinci Panoniji v današnjem Drnovem. V njem so se nahajale terme, forum, kloaka, vodovod, svetišče, bazilika, stavbe, skladišča in pristanišče na Savi. Bil je nepravilne oblike in ni imel obzidja.

V njem so prevladovali Latobiki. V mestu so izdelovali lončarske in tudi druge obrtniške izdelke.

Ključne besede: Neiodunum, Rimljani, mesto, značilnosti

2. Uvod

Za to raziskovalno nalogo sem se odločil, ker sem že slišal za Nevidonum, a o njem nisem veliko vedel, ker je od rimskih mest na Slovenskem manj znan.

Rimljani so naše območje zelo zaznamovali. Zaradi bližine Apeninskega polotoka je naše ozemlje bilo zelo dolgo pod njihovo oblastjo. V tem času pa so tu zgradili veliko cest, štiri mesta, več naselij ter za seboj pustili zelo veliko arheoloških ostankov, ti ostanki pa bogatijo in pestrijo našo zgodovino.

Med njimi je bil tudi Nevidonum. Zanimalo me je, kakšen je bil, zakaj je izginil, kakšne so bile njegove značilnosti, s čim so se prebivalci ukvarjali ter kakšne so bile v primerjavi z nekaterimi ostalimi rimskimi mesti pri nas, njegove podobnosti, enakosti in razlike.

Moji cilji so bili, da najdem odgovore na zgornja vprašanja, ki so se mi pojavila pred ali med pisanjem naloge, ter da potrdim oziroma ovržem hipotezo.

3. Teoretični del

3.1. Prihod Rimljанov v naše kraje in začetek njihove dobe

Izmed mnogih keltskih plemen, ki so se v mlajši železni dobi, v zadnjih treh stoletij pred našim štetjem priselili k nam, so bili Noriki tisti, ki so najkasneje v 2. stoletju tu ustanovili svojo državo - Noriško kraljestvo. Rimljani so z njimi imeli zelo dobre gospodarsko-politične odnose. Noriki so recimo po Italiji razvažali cenjeno žezezo.

Rimsko napredovanje na območju Keltov se je začelo nekje v 2. stoletju pred našim



Slika 2: Zemljevid Slovenije v rimskega dobi

štetjem, ko so začeli širiti svoj vpliv. S tem se je v 50. letih 2. stoletja začela prva panonska vojna, leta 119 pa druga panonska vojna. Rimljani so leta 129 premagali Tavriske ter l. 115 Karne. A je vseeno Rimska vojska doživelila poraz proti barbarom l. 113 pr. Kr.

Prvi Kelti so prišli k nam nekje v 4. in 3. stoletju pred našim štetjem. Takrat je rimska država še utrjevala svojo oblast na Apeninskem polotoku. Rim je začel osvajati ozemlja na drugi strani Jadranskega morja ter keltska ozemlja v Padske nižini. Leta 186 pr. n. št. je 12.000 oboroženih »Galcev z druge strani Alp« miroljubno prišlo v Venetijo. Tam so približno 19 kilometrov od bodoče Akvileje žeeli ustanoviti mesto, vendar so jim Rimljani to preprečili, jih odgnali in uničili začetke mesta. Da bi preprečili še kakšno morebitno naseljevanje Keltov, je rimski senat sklenil, da bodo ustanovili mesto in tako so leta 181 pr. n. št. v bližini galskega poskusa ustanovitve mesta ustanovili latinsko kolonijo Akvilejo. Bila je zelo blizu venetskega ozemlja. Akvileja se je razvila v cvetoče središče, in njen vpliv se je nadaljeval tudi po padcu Rimskega cesarstva kot pomembno versko središče.

Rim si je vzhodnoalpski ter severozahodno-balkanski prostor podredil tik pred našim štetjem, v letih 35-33 pr. n. št. Tako se je do našega štetja že cel slovenski prostor priključil Rimu.

Rimljani so kmalu po tem, ko so nova ozemlja pridobili, začeli z njihovo romanizacijo. Domača plemena so izgubila samostojnost. Rimljani pa so začeli z urejanjem novih teritorijev – razdelili so jih v province (Italija, Panonija, Norik) ter ustanavljali naselja in mesta, npr. Neviodunum, Emono, Poetovio, Celeio, Atrans, Nauportus ... Od teh so zgolj prva štiri imela status avtonomnega mesta.

(Štih, Simoniti, 2012; Granda, 2008)

3.2. Rimska mesta pri nas

3.2.1. Splošne značilnosti

Rimske naselbine lahko ločujemo na municipije in kolonije. Kolonije so po navadi ustanovili Rimljani sami, meščani pa so imeli rimske državljanstvo. Municipije pa so Rimljani običajno zasedli od prejšnjih ljudstev, meščani tu niso imeli rimskega državljanstva, vendar so vseeno morali opravljati naloge, kot so plačevanje davkov in služenje v vojski, onemogočeno pa jim je bilo sodelovanje v politiki.

Rimska mesta pri nas so združevala skupne značilnosti. Vsa so imela urejeno javno infrastrukturo, npr. vodovod, kanalizacijo, ceste ... Vsa so imela terme ter ostale za mestno potrebne stvari. Nevidunum je bil od štirih predstavljenih edini brez obzidja, pravokotno obliko pa je imela zgolj Emona.

(Šašel Kos, 2020; Granda, 2008; Štih, Simoniti, 2012)

3.2.2. Emona

Emona je stala v središču današnje Ljubljane na območju centra.

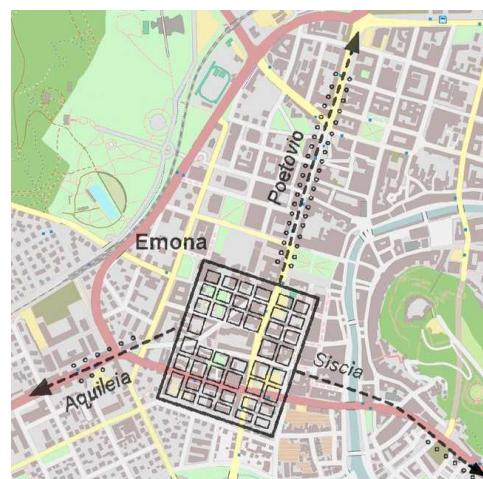
Na območju Emone so bile naselbine že v bronasti dobi, kot rimska kolonija pa je nastala najkasneje od bitke pri Akciju leta 31. pr. n. št. Kot samo mesto je imelo pravokotno zasnova z obzidjem ter jarkom. Imela je urejen sistem pravokotnih ulic in vodnjakov. Prav tako je imela kloako - mestno kanalizacijo,



Slika 4: Maketa Emone

centralno ogrevanje ter terme. Forum Emone je imel baziliko, svetišče posvečeno Jupitru, Junoni in Minervi ter kurijo (mestna uprava, kot nekakšna mestna hiša). Bil je na širšem območju blokovskega naselja Ferantov vrt. Sama Emona pa je stala na jugo-zahodnem delu

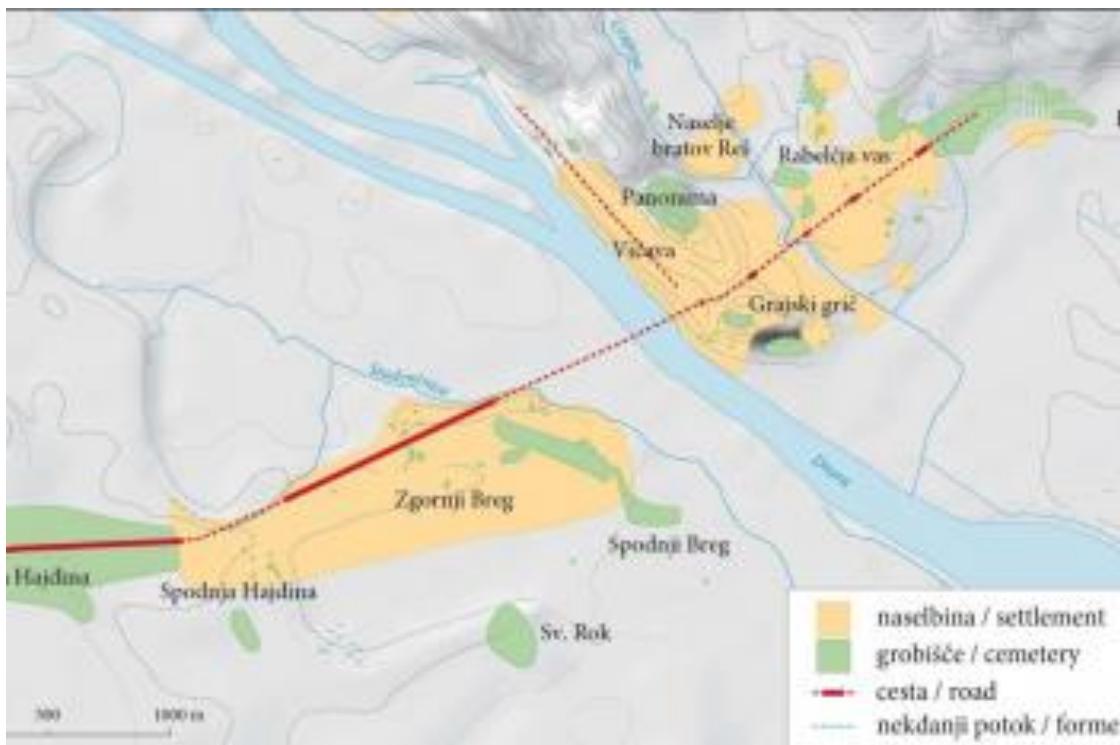
centra. Iz nje so vodile tri glavne ceste - prva proti Akvileji po Tržaški cesti, druga po Slovenski ter Dunajski cesti proti Pooetoviu ter zadnja proti Neviodeunumu približno po poteh današnje Karlovške ceste. Ob teh cestah so se tudi nahajala pokopališča, saj je bilo znotraj mest pokopavanje prepovedano. Kjer so nekoč stale emonske terme, se je v 4. in 5. stoletju n. št. nahajalo zgodnjekrščansko središče. Imela je urejene prostore krstilnice in krščanske bazilike. Prebivalci Emone so bili predvsem rimski trgovci, v okolici so prevladovali staroselci, veliko moških je npr. delalo v kamnoseških delavnicah na Igu. (Šašel Kos, 2020; Granda, 2008)



Slika 3: Zemljevid Emone

3.2.3. Poetovio

Na tem območju je bila, še preden so jo zavzeli Rimljani, keltska naselbina ob jantarni poti. Že v času Avgusta pa je bil tukaj legijski tabor VIII. Avguste. Rimljani so tu namreč želeli imeti vojaški nadzor tudi zaradi Jantarne poti. Nato jo je l. 45 zamenjala XIII. Gemina, ki je bila najkasneje pod Trajanom premeščena v Vidobeno (Dunaj), Poetovio pa je postala rimska kolonija. Bil je eden glavnih mest Panonije – ene izmed treh rimskih provinc pri nas. Vsebovala je Pomurje, vzhodne dele Štajerske ter Dolenjsko.



Slika 5: Zemljevid Poetovia

Za razliko od Emone je bil Poetovio zaradi terena nepravilne oblike. Večina mesta je bila na levem bregu Drave, naselje Zgornji breg in spodnja Hajdina pa sta bila na desni strani. Skozi obe naselji je tekla glavna cesta. Bil je največje rimsko mesto pri nas. Na levem bregu Drave so stali forum in svetišča.

Obrtniki so tu izdelovali steklo, keramične predmete in opeke.

V tretjem stoletju je postalo najpomembnejše mesto na našem ozemlju.

V drugi polovici 5. stol se je življenje v mestu prenehalo, prebivalstvo pa se je umaknilo predvsem na varnejša območja npr. na Kozjansko. (Šašel Kos, 2020; Granda, 2008; Štih, Simoniti, 2012)

3.2.4. Celeia

Tudi Celeia je bila že pred Rimljani staro keltsko naselje in eno od središč Noriškega kraljestva, imenovano *Kéleia*. Še od takrat so odkrili ostanki starejše železnodobne naselbine.



Slika 6: Ostanki Celeie

V mestu so že v 19. stol. n. št. izkopali svetišče, ki je bilo posvečeno Apolonu, na obeh straneh je forum obdajalo dvoje stebrišč. Odkrili so tudi veliko ostankov razkošnih zgradb in mozaikov, dve kopališči ter tlakovanih cest, tri zgodnje rimska svetišča ter keltsko svetišče, h kateremu je spadal tudi sveti kal – prostor za darovanje. Prisotni so bili tudi vodni kulti. Mestno obzidje s stolpi je bilo zgrajeno v drugem stoletju našega štetja. Celeia je imela tudi rimskokatoliško cerkev ter bila sedež škofije v poznorimski dobi. Verjetno se je življenje v Celei v 5. stoletju prenehalo, saj o poznejšem življenju ni arheoloških ostankov oziroma dokazov.

Je pa pod Celeio spadala tudi manjša naselbina Atrans, ki je stala na pomembnem prelazu Trojane.

(Šašel Kos, 2020; Granda, 2008; Štih, Simoniti, 2012)

3.2.5. Neiodunum

Vespazijan (67–79) je v Panoniji začel urbanizacijo ter ustanovil avtonomna mesta ob poteh. To so bila municipiji Neiodunum in Andautonia ter koloniji Siscia in Sirminium. Zgolj Neiodunum je bil na današnjih slovenskih tleh. Samo njegovo ime pomeni »*novo mesto*«.

Neiodunum je stal na južnem delu Save, pri nekdanjem okljuku. Bil je pomembno pristaniško mesto na poti med Emono in Siscijo. Imel je tudi postajo prometne in finančne policije. Ni imelo obzidja, a je vseeno imelo pravokotno mrežo ulic in kanalizacijo. Vodo so dobili po sedem kilometrskem akvaduktu z Gorjancev. Odkrili so ostanke skladišč, kopališče in tudi bogate hiše z mozaiki. Takšne hiše so imele tudi freske ter talno ogrevanje.



Slika 7: Ostanke Neiodunuma

Središče mesta je bil forum s svetiščem in baziliko. Na zahodu v predmestju so bile tudi lončarske in opekarske delavnice, ki so s svojimi izdelki zalagale mesto ter jih tudi izvažali po reki Savi. Ob Savi je bilo pristanišče z dvema pomoloma iz 1. stoletja nš. št. Zgrajena sta bila iz velikih kamnitih blokov. V drugem stoletju so dodali še veliko skladišče s stebriščem. Verjetno je tu bila prekladalna postaja. Višje na Savi so bile namreč nevarne brzice, zaradi katerih so tam tovor z ladij pretovorili na vozove in jih s konji pripeljali do Neiodunuma ter jih tam preložili nazaj na čolne.

Ob glavnih cestah so se razprostirala pokopališča, kjer so tudi našli ostanke grobov. Nekateri so bili zidani, preprostejši pa so bili sestavljeni iz kamnitih plošč.

Njegovo območje so naseljevali Latobiki - verjetno keltsko pleme. Do časa cezarja so bili skoraj gotovo pod nadvlado Tavriskov. Po rimske zasedbi Panonije sta se tu razvili Neiodunum in cestna postojanka Pretorij Latobikov oz. Praetorium Latobicorum –



Slika 8: Konjiček iz Neiodunuma, hrani Posavski muzej Brežice

dandanes Trebnje. So pa v ali na območju Neiodunuma živeli tudi Karni, ki so prišli iz zaledja Tergesta. Kot vsa druga premagana ljudstva so tudi Latobike rekrutirali v rimske vojsko. V Palestini so se borili proti upornim Judom. To izvemo iz oltarja iz Samarije. Prebivalci

Neiodunuma so poleg ostalih rimskega bogov častili tudi zaščitnika mesta Sedata.

Izvemo lahko tudi, da je prebivalstvo ostalo večinoma keltsko. To nam povedo imena na nagrobnikih. Ena izmed pomembnih družin so bili Epiji, eden izmed njihovih pripadnikov Titus Eppius Latinus je bil župan, visok vitez ter finančni nadzornik, ki je služboval po imperiju. Med drugimi moramo omeniti tudi učitelja, s čigar nagrobnika lahko izvemo, da je tu poučeval, verjetno branje in pisanje ter mogoče grščino. Življenje v mestu se je končalo v 5. stoletju, verjetno ker je bilo izpostavljeno napadom zaradi lege ter ker ni imelo obzidja. V petem stoletju je sočasno tudi potekal sam padec zahodnega rimskega cesarstva, ki je povzročil večjo možnost vpakov t.i. barbarskih plemen.

V mestu so izkopali veliko vrčev oz. posod, nakit, figuro konja, kovance, več grobov, osebne predmete, kuharske pripomočke ... Večino izkopanin hrani Posavski muzej Brežice ali Mestni muzej Krško.

(Šašel Kos, 2020; Rovan et al. 2012)

4.Raziskovalni del

4.1. Raziskovalna vprašanja in hipoteze

Kot sem že omenil v uvodu, so se mi pred raziskovanjem in med raziskovanjem porajala številna vprašanja. Zanimalo me je, zakaj je Neiodunum nastal, kdo so bili njegovi prebivalci, kakšen je bil njegov izgled in kakšne so bile njegove značilnosti ter vprašanja, ki sem jih postavil v ospredje – kakšne so bile značilnosti Neiodunuma v primerjavi z ostalimi rimskimi mestami pri nas, njegove razlike, enakosti in podobnosti.

Na podlagi teh vprašanj sem postavil hipotezo:

Hipoteza:

Neiodunum je bil podoben ostalim rimskim mestom pri nas.

Sam odgovor na hipotezo je zelo širok, zato sem tudi predvideval, da bo samo hipotezo težko natančno opredeliti.

4.2.Metode dela

Do samih odgovorov sem prišel s pomočjo literature. Iz knjig sem zbral informacije za posamezno izbrano mesto, nato pa sem značilnosti teh mest primerjal z Neiodunumom. Pri tem sem si pomagal tudi s preglednico, ki jo prilagam spodaj.

Lastnosti:	Neviodunum	Celeia	Emona	Poetovio
Ustanovitev	2. pol. 1. stoletja	1. stol pr. n. št	Okoli 31 pr. n. št	Nekje v 1. stol.
Lokacija	Drnovo pri Krškem	Celje	Ljubljana	Ptuj
Vrsta	municipij	municipij	kolonija	kolonija
Obzidje	NE	DA	DA	DA
Terme	DA	DA	DA	DA
Svetišče	Rimsko svetišče, častili so tudi zaščitnika mesta Sedata.	Svetišče posvečeno Apolonu, krščansko središče.	Svetišče posvečeno Jupitru, zgodnj. krščansko.	Svetišča, oltar posvečen rečnemu bogu, krščanstvo je bilo prisotno.
Oblika	nepravilna	nepravilna	pravokotna	nepravilna
Kanalizacija	DA	DA	DA	DA
Vodovod	DA	DA	DA	DA
Arheološke najdbe	Grob učitelja, več stavb, mozaiki.	Več stavb, med njimi svetišče, kopališča, hiše; mozaiki.	Obzidje, kip Emonca.	Več ostankov stavb.
Etnična pripadnost prebivalcev	Predvsem Kelti; Latobiki, Karni.	Večina staroselci, višji sloji, imeli tudi Rimsko državljanstvo.	Predvsem Rimljani, v okolici tudi staroselci.	Tavriski, veterani.
Dejavnost prebivalcev	Pristanišče, opekarske delavnice.	Obrtniki-kovači, lončarji, zidarji.	Trgovina, kamnoseške delavnice.	Uradniki, carinski in davčni policisti, opekarji, steklarji, kamnoseki.

4.2. Enakosti med Neiodunumom in ostalimi mesti

Enakosti tu je bilo kar precej, saj so Rimljani svoja mesta gradili zelo sistematično in premišljeno.

Neiodunum je imel vse elemente, ki so bili za rimske mesto obvezni. To so bile recimo terme, kanalizacija, forum, bazilika, ter vodovod, ki je Neiodunumu dovajal vodo z Gorjancev.

Vsa mesta so tudi stala ob rekah. Emona ob Ljubljanici, Celeia ob Savinji, Poetovio ob Dravi ter Neiodunum ob Savi. Je pa zanimivo, da je Neiodunum edini, čigar območje danes ni več ob reki, saj se je Savin tok spremenil.

Vsa mesta so imela predvsem obrtniške dejavnosti, skupno so imele opekarske in lončarske delavnice.

4.3. Podobnosti med Neiodunumom in ostalimi mesti

Neiodunum je bil municipij, tako kot Celeia. Večina mest (vsa razen Emone) niso bila pravilne oblike. Nekatera zaradi terena, nekatera pa zgolj, ker niso bila tako načrtovana.

Prebivalci Neiodunuma so bili predvsem keltskega porekla, kar je bilo enako Celei in podobno Poetovi, a hkrati zelo drugačno od Emone, kjer so bili večinoma Rimljani.

Neiodunum ima tudi veliko arheoloških ostankov, ki so podobni ostankom ostalih mest. To so na primer stavbe, mozaiki, ceste, grobovi, osebni predmeti ...



Slika 9: Steber iz Neiodunuma

4.4. Razlike med Nevidodunumom in ostalimi mesti

Zelo opazna razlika je, da je bil Nevidodunum edini brez obzidja.

Nevidodunum je sicer imel rimska svetišča, vendar ni imel prisotne zgodnjekrščanske skupnosti.

Ena izmed večjih razlik je bilo tudi pristanišče. Pristanišče je bilo eno pomembnejših dejavnosti mesta. Ostala mesta ga niso imela, imelo pa ga je naselje Nauportus (Vrhnika), ki je bilo v času republike menda celo pomembnejše od Emone, ker je tam bilo pristanišče. Vključil pa ga nisem, saj ni nikoli dobil statusa avtonomnega mesta.

5. Razprava

5.1. Odgovori na raziskovalna vprašanja

Ker sem zaradi svojega kraja poznal dobro zgolj Emono in njene značilnosti, sem predvideval, da so tudi ostala rimska mesta pri nas bila takšna. Ampak sem ugotovil, da je Emona kar precej izstopala ter da so si bili Poetovio, Celeia in Neviodeenum precej bolj podobni, kot sem mislil.

1. Kakšne so bile značilnosti Neviodeenuma?

Značilnosti tega mesta so bile podobne ostalim rimskim mestom, kot so na primer forum, svetišče, bazilika, terme, kanalizacija, vodovod in pravokotne ceste.

2. Zakaj je Neviodeenum nastal?

Nastal je, ker so Rimljani, po tem ko so pridobili Panonijo, začeli zidati mesta, da bi to novo pokrajino urbanizirali ter povezali mesta med seboj.

3. Kdo so bili njegovi prebivalci?

Njegovi prebivalci so bili večinoma Kelti - Latobiki, Karni ter Tavriski.

4. Kakšen je bil njegov izgled?

Bil je nepravilne oblike, imel je forum ter pravokotno mrežo ulic in cest. Stal je ob Savi ob glavnih poteh. Ni imel obzidja.

5. Kakšen je bil Neviodeenum v primerjavi z ostalimi rimskimi mestimi?

Bil jim je dokaj podoben, imel je podobne značilnosti, infrastrukturo in izgled.

5.2. Potrjevanje hipoteze

Moja hipoteza je bila:

Neiodunum je bil podoben ostalim rimskim mestom pri nas.

Glede na informacije, ki sem jih zbral iz literature ter jih med seboj primerjal, sem ugotovil slednje: Neiodunum je imel terme, kloako, vodovod, pokopališča, bogate hiše z mozaiki, terme, svetišča ter ostale lastnosti.

Prebivalstvo se je večinsko ukvarjalo z obrtjo, bilo je večinsko keltsko.

Ena večjih razlik je bilo pristanišče oz. prekladalna postaja, ki je bila ena izmed večjih značilnosti Neiodunuma. Neiodunum je bil tudi edini brez obzidja.

Prav tako so ostala mesta imela iste značilnosti naštete v zgornjem odstavku (terme, kloako, vodovod, pokopališča, svetišča ter ostale lastnosti). Prebivalstvo je bilo etnično različno; ponekod so bili Kelti, ponekod Rimljani, vendar se jih je večina ukvarjala s trgovino ali obrtjo. Pri obrti sta v vseh mestih prevladovala lončarstvo ali opekarstvo.

Vse te podatke sem zbral v tabeli na strani 14. Če te podatke med seboj primerjamo, lahko hitro ugotovimo, da so si bile naštete značilnosti med seboj iste oziroma podobne. Bilo jih je sicer nekaj, ki so imele manjše razlike, tako da lahko hipotezo potrdim:

Neiodunum je bil podoben ostalim rimskim mestom pri nas.



Potrjena✓

Značilnosti bi bile verjetno podobne tudi, če hipoteze ne bi omejil lokalno, temveč širše, saj so bili Rimljani sistematični in so svoja mesta dobro načrtovali.

6. Zaključek

Na začetku raziskovanja sem predvideval, da bom hipotezo ovrgel ali največ delno potrdil, ampak sem med raziskovanjem ugotovil, da je bil Neviiodunum ostalim rimskim mestom zelo podoben.

V raziskovalni nalogi sem izvedel veliko novega. Dobro je tudi bilo, da sem se odločil za raziskovanje ki vključuje ostala rimska mesta pri nas, saj sem s tem izvedel veliko novega, ne le za Neviiodunum, temveč tudi za Celeio, Poetovio in Emono.

Možno bi bilo nadaljnje raziskovanje o kakšni bolj specifični temi o Neviiodunumu – na primer *Arheološki ostanki iz Neviiodunuma* ali *Neviiodumsko pristanišče*. Možnosti raziskav je veliko, vendar bi bilo težje dobiti literaturo, saj sem jo večina že uporabil. Zato bi bilo najbolje, da bi uporabil drugo metodo dela, kot na primer terensko delo, analitično metodo ali pa intervju.

7. Viri in literatura

7.1 Literatura

- ŠTIH, Peter; SIMONITI, Vasko. *Na stičišču svetov: slovenska zgodovina od prazgodovinskih kultur do konca 18. stoletja*. Modrijan, 2009
- ŠAŠEL KOS, Marjeta. V srcu rimskega imperija: Zgodovina slovenskega prostora v antiki do vlade Maksimina Tračana. *Zbirka Zgodovinskega časopisa*, 2020, 51.
- GRANDA, Stane. *Malá zgodovina Slovenije*. Celjska Mohorjeva Družba, 2008.
- ROVAN Goran, ČERNIČ KROŠELJ Alenka, MIRT Ivan. Krško. Fit media, 2012
- VELETOVAC, Edin, et al. Rajko Bratož," Med Italijo in Ilirikom: Slovenski prostor in njegovo sosedstvo v pozni antiki". 2016.
- ŠTIH, Peter, SIMONITI, Vasko, VODOPIVEC, Peter. Slovenska zgodovina od prazgodovinskih kultur to začetka 21. stoletja. Modrijan, 2016

7.2 Viri slik

- Naslovna slika: https://slike.td-sencur.si/_data/i/upload/2020/12/19/20201219110408-82c4f9ed-me.jpg (Zadnjič dostopno: 1. 3. 2024)
- Slika 1: <https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRS2fosxJO5W-KhMY9ySKfNUcLCiyIKzAuHN8FupL8G-I7Wh9G9gYFB48k2QmQWTJIUskA&usqp=CAU> (Zadnjič dostopno: 1. 3. 2024)
- Slika 2:
https://www.google.si/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fmgml.si%2Fsl%2Fprogrami%2Fprogrami-sole%2Fspoznajmo-emonce%2F&psig=AOvVaw3f_m-YOMxpthBtxNCQzJ-b&ust=1709281067178000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBIQjRxqFwoTCKCCiaiO0IQDFQAAAAAdAAAAABAE (Zadnjič dostopno: 1. 3. 2024)
- Slika 3: https://www.kamra.si/wp-content/uploads/2021/01/Rimski_most_20170901_122805-350x233.png (Zadnjič dostopno: 1. 3. 2024)
- Slika 4:
<https://media.meer.com/attachments/111946b5583efa62a2d8e1fa6179877bcff2b3fa/store/fill/1380/776/f3aa558c3c19ccf38982832d4bf8242e5515cbf1d4202aef3fe584d7142b/Celeia->

[a-town-beneath-todays-town-Courtesy-of-Pokrajinski-muzej-Celje.jpg](#) (Zadnjič dostopno: 1. 3. 2024)

- Slika 5:

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.posavskiobzornik.si%2Fkultura%2Fsprehod-po-rimskem-mestu-neviendum&psig=AOvVaw1gpudgJHSziNn104zXgiAt&ust=1709364403975000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBAQjRxqFwoTCKD_lerEoQDFQAAAAAdAAAAABBg

(Zadnjič dostopno: 1. 3. 2024)

- Slika 6: <https://www.mestnimuzejkrsko.si/razstave/obcasne/neviendum-rimsko-mesto-ob-reki-savi> (Zadnjič dostopno: 1. 3. 2024)
- Slika 7: <https://api.europeana.eu/thumbnail/v3/400/8278ddd610363e8df04f850d256045d> (Zadnjič dostopno: 1. 3. 2024)